

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לא.

עין משפט גד מצוה

בא מיי פיה מהל
גירושין הלכה יג סמג
עש כ טו"ע הי"ע סימן
קלנו סעיף יג:
בב ב מיי פ"ט מהל
מכירה הלכה ה סמג
עש פכ טו"ע ח"מ סימן
רלה סעיף כה בג"ה:

תוספות ישנים

שאם אמה אומר חולצת
מתייבמת. וז"ל לפי
שחמורו צ"י כולל חולצת
(י"ג) ולא מתייבמת אמאי
לא אמרין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת. וי"ל
דהאם נמי אינה אסורה
לייבם אלא מדברין וז"ל
מתייבם ואין צדק כלום
חולצת מתייבמת. וז"ל
כדלמירין כאל. וז"ל ור'
דהאם נמי אינה אסורה
לשוק מתייבם שמי אחות
צדיקה מדאורייתא (לפי
כ"ה) ובשאלתם איסור
מזה אמרין לעיל (ע"ס)
חולצת ולא מתייבמת ואמאי
לא גורין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת דהא
מדאורייתא היא וז"ל לומר
מתייבם ואין צדק כלום.
וי"ל דאחות צדיקה והאמת
חולצת מתייבמת דהא
איסור מזה מלמא דלא
צדיקה היא ולא גורו בה
רצון: נפל הבית עליו ועל
בת אחיו וכו' ואמאי ניתא
אשה זו בחזקת בית לזקן
עומדת. וז"ל דארכה ניתא
בחזקת בית לייבם
[ע"ס] ונשמה הערוה ממנה
מספק אמה זה לאוסרה
לומר שמה היאש קודם ולא
תאסרה מספק וז"ל
דצדיקה הוא להחזיקה
בחזקת בית לזקן יומר
מלייבם משום דלשוק
משמריה ממתת בעל לבד
אלא להמירה לייבם כיון
מימת בעל והערוה:
ובתנין דהא ממאי
דצבת אחת. וראה דלמתי'
פקדין אחאי נקט מלמיה
צבת אחת ומשום הכי
גורין חליצה אטו יבוס
והחליצה הוא חומרא
בעלמא לימני בשתי כתי
עדים וכו' החליצה כיון ולא
ננוור אטו יבוס ומשני
משום דבעי למתן קדושין
למשום גירושין לא מתייבם
דהא כבר מנין לה בגיטין
(ע"מ) אלא משום קדושין
דומיא דקדושין דמיי' צבת
אחת:

למאן דמיש לספק דרוסה כדלמך צריש אלו טרפות (חולין דף מג.
ע"ס) וארי שנכנס לנין השורים ופסק התם אמירי"ה הלכתא דמושין
לספק דרוסה אע"ג דלמירין התם איכא למימר הכי ואיכא למימר
הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורא טפי מלהתירא מדע דהא צבסק

כלבא ספק שוגרא אמירין התם (דף
ג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דמיש
לספק דרוסה: **הבא נמי אם אתה**
אומר חולצת מתייבמת. מיהו דמעיקרא
פריך ואל תאסרה מספק ורובה
להמירה לייבם לכתחילה והשתא פריך
דלפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה
מתייבם ויש לומר דהכל הכי קאמר
מה מועיל שמה אסורה לייבם וכיון
דחולצת יבוס מתוך כך לייבם ומשני
דחולצת ממה נפשך ואם יבא צאקרא
בעלמא לייבם אין צדק כלום:
נפל הבית וכו'. כאן יש מיהו
אמאי חשיב לה טפי בחזקת בית
לזקן מלייבם דהא קמן שניהם נמו
וכן יכול להיות שהיא מתה מחלה
כמו בעל וי"ל דמשום הכי חשיב לה
טפי בחזקת בית לזקן מלייבם משום
דצמיתת בעל משמריה לשוק אל
צמיתת הערוה אינה ניתרת לייבם עד
שימות בעל עמה: **ואין ידוע**
איזה מהם מת ראשונה. קסבר האי
תנא דמיתה מפלת:

(ט) **למאי הלבא.** מיהו דמשנה
זו בגיטין צהורק (דף
ע"ט) ולא מסיק התם צבסקר לאמאי
הלכתא: **אין בשתי בתי עדים**
תתייבם ואין בכך כלום. פ"ה דחוק
הוא דאיך עלה על דעת המתוך לומר
כן ועוד דצפריס ישנים גרס דלמא
והוא מוחק וגרס וכו' ונראה לר"י
דח"פ דומיא דקדושין וקדושין משמע
ליה דמיי' אף צבת אחת ואע"ג דצבת
אחת דאורייתא מתייבמת כיון דצב'
כתי עדים הויא ספיקא דאורייתא
גזרו רבנן שלא מתייבם צבת אחת
אטו צ' כתי עדים ופריך וקדושין
גופייהו ממאי דמיי' צבת אחת
דלמא דוקא צב' כתי עדים אל צבת
אחת מותרת להתייבם ולא גורין אטו
צ' כתי עדים משום דצ' כתי עדים
גופייהו הויא ספיקא דרבנן ומדאורייתא
אלא מתייבמת דמוקים לה לחזקה אלא
מדברנן חולצת ולא מתייבמת לתומרא
דווקא צבתי כתי עדים אל צבת
אחת לא החמירו ומוכיח דשתי כתי
עדים ספיקא דרבנן כמו שפורש
לכסוף והשתא קאמר אי צב' כתי
עדים דוקא אחת רוצה להעמיד אל

כיון דקמזכרת חליצה לזרה מידע ידעי.
קידושין והאי דלא מתייבמת זרמה חומרא בעלמא הוא: ליטני.
ספק קרוב לו: מידע ידעי דחומרא בעלמא הוא. כלומר אי חיישת
דלא לימרו אינשי מדחללה ודאי גירושין גמורין ינהו דאי קדיש לה

כיון דקא מצרכת חליצה מידע ידעי דחומרא
בעלמא הוא א"ה גירושין נמי ליתני וליצרכה
חליצה ומידע ידעי דחומרא בעלמא הוא אם
אתה אומר חולצת מתייבמת הכא נמי אם
אתה אומר חולצת מתייבמת ותתייבם ואין
בכך כלום אחזקה קא קיימא איתביה אבין
נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע
איזה מהם מת ראשון צרתה חולצת ולא
מתייבמת אמאי הכא נמי נימא אשה זו
בחזקת בית לזקן עומדת ומספק אתה בא
לאוסרה אל תאסרה מספק וכי תימא ה"ג
לחומרא חומרא דאתי לידי קולא הוא שאם
אתה אומר חולצת מתייבמת גירושין דשכיחי
גזרו בהו רבנן מ'פולת דלא שכיחי לא גזרו
בהו רבנן אי נמי גירושין דקיימא ערוה דקא
מוכח וצרתה קמצרכת לה חליצה אמרי קמו
ביה רבנן בגיטא דגיטא מעליא הוא ואתו
לייבומי לצרה מפולת מי קמו בהו רבנן
במפולת וגבי גירושין מי לא תנן והתנן
היתה עומדת ברה"ר וזרקו לה קרוב לה
מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה על
מחצה מגורשת ואינה מגורשת אמרין
למאי הלכתא דאי בהן הוא אסורה ליה ואי
ערוה היא צרתה בעיא חליצה ולא אמרין
שאם אתה אומר חולצת מתייבמת הא איתמר
עלה ר' רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הכא
בשתי בתי עדים עסקין אחת אומרת קרוב
לה ואחת אומרת קרוב לו דהוה ליה ספיקא
דאורייתא ומתניתין דהכא בבת אחת דה"ל
ספיקא דרבנן וממאי דמתניתין דהכא בבת
אחת דומיא דקדושין מה קדושין בבת אחת
אף גירושין בבת אחת וקדושין גופייהו ממאי
דבבת אחת דלמא בב' בתי עדים אי בב'
כתי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי
עדים וקאמרי קרוב לה ואת אמרת תתייבם
ואין בכך כלום ותו בשתי בתי עדים נמי ספיקא
דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה
אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שמיא
דבר שמיא זבין נכסי אתו בי תרי ואמרי
כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא
שומה זבין ואמר רב אשי אוקי תרי להדי תרי
וארעא

(א) למאן פ"ה ט. (ב) עיובין
קג: ע"ס. (ג) גיטין ע"ה.
(ד) ע"ס. (ה) כמותו כ.
(ו) נפל צב'. (ז) דף ע"ה.
(ח) חולין גג. (ט) ע"ה
הוס' צב' קטט: ד"ה
בחזקה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מידע
וכי דקיימא קידושין
דמתייבמת: (ב) תוס' ד"ה
ראמרי' למאי הלכתא:
(ג) ד"ה אי צבתי וכו'
ואין צדק כלום ודא
קיימי עדים: (ד) בא"ד
אלא אין בקידושין הוה
מיי' וכו' דבר פנ' לה
וכי קידושין מיידי נמי
צבת אחת:

מוסף רש"י

נפל הבית עליו ועל בת
אחיו. שהיא אשה, ספק
הוא מת מחלה ופלו
שתיין לפי אחי ופותרת
זרמה משום זרמה הבת,
ספק צבת אחיו מתה
ראשונה ובעצת נפילה
ליבם לא הויא זרמה צבת
ערוה, דתנן גיטין (ב)
וטולן אס' מתו או מילתו
צבתיין מתורת (קטן)
דבר שמיא זבין
נכסי. מנכ' קרקעותיו
(בבבבב. ב). חליץ. כרתי
(ע"ס)

אף גירושין צבת אחת. כלומר אי הוה תני להו דע"כ הוה מיתוקמא
דומיא דקידושין משום הכי לא תני לה: הכי גרסינן וקידושין
גופייהו ממאי דצבת אחת דלמא צבתי כתי עדים אי צבתי כתי
עדים מתייבם זרמה ואין צדק כלום קיימי עדים ואמרי קרוב
לה ואם אמרת מתייבם ואין צדק כלום וכו' וכו' פירושו
נמי ספיקא דרבנן הוא דאמירין אוקי פני כו'. והכי פירושו
אי צבתי כתי עדים לא הוה תני ולא מתייבמת אלא מתייבם
ואין צדק כלום דהא אוקמת אחזקה דמותרת לייבם הוה ופרכינן
קיימי עדים כו' והאמרת שתי כתי עדים ספיקא דאורייתא
היא ותו צבתי כתי עדים נמי ספיקא דרבנן הוה וגיטין גופייהו
אע"ג דצבת אחת אומרת קרוב לה לא הוה לן לאפוקי מחזקת בית
לשוק כיון דאיכא בת אחרייתא דאמרה קרוב לו ואמאי קתני חולצת. ואית
דמפרשי הכי אי צבתי כתי עדים מי הוה אמירין לעיל צבסק קדושין
מתייבם ואין צדק כלום קיימי עדים ואמרי קרוב לה ומקודשת ועשיית
דראשונה זרמה ערוה ואת אמרת מתייבם אלא ודאי צבת אי ומשום
דליכא אלא חד דלמך קרוב לה אמירין אוקי זרה אחזקה דשריא
ליבם וכך שמעתי וקשה צבתי משום דמיי' סיעתא למילמיה מדנפשיה דהוה
מתייבם ואין צדק כלום דלעיל הוה גופיה פירש הכי:
תנא